

Sygn. akt VII U 4530/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

po rozpoznaniu posiedzeniu niejawnym w dniu 8 marca 2021 r. w W.

sprawy D. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania D. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia z dnia 13 września 2019 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

D. K. w dniu 7 października 2019 r. złożył do Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 13 września 2019 r., znak: (...), odmawiającej prawa do emerytury pomostowej.

Ubezpieczony w uzasadnieniu odwołania wskazał, że w dniu 16 sierpnia 2019 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o emeryturę pomostową. Do wniosku załączył świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, potwierdzające że w latach 1974 – 2002 był zatrudniony na stanowisku maszynisty offsetowego w wymiarze pełnego etatu w różnych zakładach pracy, w tym m.in. w (...) do 1993 r., a następnie w latach 1993-2002 w Przedsiębiorstwie (...) S.A. Ubezpieczony dodał, że jako praca w szczególnych warunkach wymieniona została w Wykazie A Dziale XI pod poz. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, praca w przemyśle poligraficznym - drukowanie i uszlachetnianie druków. Stwierdził także, że okres jego zatrudnienia w warunkach szczególnych nie został zakwestionowany w toku postępowania odwoławczego, toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o ustalenie kapitału początkowego. Ubezpieczony nadmienił, że co prawda złożył wnioski o przyznanie emerytury pomostowej na dwa miesiące przed ukończeniem 60 roku życia, jednak wynikało to wyłącznie z ostrożności oraz przeświadczenia, że wszelkie wnioski o przyznanie określonego rodzaju świadczeń, należy składać w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych z wyprzedzeniem. To z kolei, jak również informacje zaczerpnięte z mediów i telewizji, skłoniły go do podjęcia starań o przyznanie świadczenia jeszcze przed osiągnięciem wymaganego wieku emerytalnego. Ubezpieczony nadmienił, że spełnia również przesłanki uprawniające go do nabycia prawa do emerytury pomostowej wymienione w art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1924). W konkluzji odwołania ubezpieczony zwrócił się więc o przyznanie na jego rzecz prawa do

dochodzonego świadczenia od dnia 12 października 2019 r., tj. od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego, wynoszącego 60 lat (odwołanie z dnia 7 października 2019 r. k. 3-4 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 30 października 2019 r. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy wskazał, że odmówiono ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2009 r. o emeryturach pomostowych, ponieważ ubezpieczony po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 w/w ustawy oraz nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Nie mogła być przyznana emerytura pomostowa również na podstawie art. 4 w zw. z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż D. K. na dzień 1 stycznia 2009 r. nie udowodnił okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy w wymiarze 15 lat oraz na dzień wydania zaskarżonej decyzji nie osiągnął wymaganego wieku 60 lat. Organ rentowy dodał, że nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych następujących okresów zatrudnienia ubezpieczonego: od 2 września 1974 r. do 21 października 1978 r., od 9 listopada 1981 r. do 31 października 1991 r., od 9 grudnia 1991 r. do 30 września 1993 r. oraz od 1 października 1993 r. do 30 listopada 2002 r. z uwagi na to, iż pracodawcy nie potwierdzili, że we wskazanych powyżej okresach czasu, ubezpieczony wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. W przypadku odwołującego, wobec niespełnienia wskazanych powyżej warunków, zaskarżoną decyzją odmówiono D. K. prawa do emerytury pomostowej (odpowiedź na odwołanie z dnia 30 października 2019 r. k. 5 – 6 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

D. K., ur. (...), w dniu 7 maja 1974 r. złożył podanie o pracę na stanowisko ucznia maszyn offsetowych w Dziale (...) Zakładów (...) w W.. W dniu 2 września 1974 r. ubezpieczony zawarł z w/w zakładem pracy, reprezentowanym przez Dyrektora inż. R. G. umowę o naukę zawodu w szkoleniu podstawowym. W umowie tej zostało wskazane, że zakład pracy zobowiązuje się do przeszkolenia ubezpieczonego z zakresu obsługi maszyn offsetowych arkuszowych w okresie 3 lat, tj. od dnia 2 września 1974 r. do dnia 2 września 1977 r. Powyższe szkolenie zostało przeprowadzone zgodnie z programem i na zasadach określonych w instrukcji stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr 40 Ministra Kultury i Sztuki. W okresie szkolenia, ubezpieczony pobierał wynagrodzenie zasadnicze w pierwszym roku nauki w wysokości 400 zł, w drugim roku nauki w wysokości 500 zł, a w trzecim roku nauki w wysokości 600 zł. Od dnia 1 września 1975 r. został mu przyznany ryczałt w kwocie 500 zł, a od dnia 1 października 1976 r. w kwocie 780 zł. Uchwałą Państwowej Komisji Egzaminacyjnej z dnia 22 października 1977 r. ubezpieczonemu nadano tytuł robotnika wykwalifikowanego w zawodzie maszynisty offsetowego arkuszowego. W związku z tym, w dniu 1 stycznia 1979 r. ubezpieczony otrzymał wynagrodzenie według VI kategorii zaszerogowania ustalone według III tabeli płac, tj. 16,70 zł za godzinę pracy plus premia regulaminowa, a od dnia 2 września 1979 r. otrzymał dodatek za staż pracy w wysokości 5% wynagrodzenia zasadniczego (wniosek o przyjęcie do pracy z 7 maja 1974 r., kwestionariusz osobowy, umowa o naukę zawodu z dnia 2 września 1977 r., uchwała z dnia 22 października 1977 r., wnioski o przeszerogowanie, wnioski o przyznanie ryczałtów – dokumentacja zawarta w aktach osobowych załączonych do akt sprawy).

W okresie od dnia 22 października 1979 r. do dnia 8 listopada 1981 r. ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po powrocie z wojska, z dniem 9 listopada 1981 r. powierzono mu stanowisko pracy maszynisty offsetowego w Wydziale (...) (...) za wynagrodzeniem ustalonym według VII kategorii zaszerogowania, tj. 26,70 zł za godzinę pracy plus premia regulaminowa oraz dodatek za staż pracy w wysokości 7% wynagrodzenia zasadniczego. Na mocy kolejnych aneksów uposażenie ubezpieczonego było sukcesywnie podwyższane: od dnia 1 marca 1983 r. do kwoty 32,30 zł za godzinę pracy, od dnia 1 marca 1984 r. do kwoty 36,60 zł za godzinę pracy, od dnia 1 stycznia 1985 r. do kwoty 64,00 zł za godzinę pracy, od dnia 1 kwietnia 1985 r. do kwoty 73,00 zł za godzinę pracy, od dnia 1 kwietnia 1986 r. do kwoty 110,00 zł za godzinę pracy, od dnia 1 stycznia 1987 r. do kwoty 140 zł za godzinę pracy, od dnia 1 sierpnia 1988 r. do kwoty 240,00 zł za godzinę pracy, od dnia 1 lipca 1989 r. do kwoty 610,00 zł za godzinę pracy, od dnia 1 stycznia 1990 r. do kwoty 2.700,00 zł za godzinę pracy, od dnia 1 października 1990 r. do kwoty 6.200,00 zł za godzinę pracy oraz od dnia 1 lutego 1991 r. do kwoty 8.200,00 zł za godzinę pracy (otrzymane w starych złotych

przed denominacją mającą miejsce w dniu 1 stycznia 1995 r.) W dniu 26 lipca 1991 r. ubezpieczony zwrócił się do Dyrekcji w/w zakładu pracy z prośbą o rozwiązanie z nim stosunku pracy z dniem 31 października 1991 r. W dniu 29 października 1991 r. w/w zakład pracy wystawił mu świadectwo pracy, w którym potwierdził, że w okresie od dnia 2 września 1974 r. do dnia 31 października 1991 r. ubezpieczony był zatrudniony w Zakładach (...) w W. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku maszynisty maszyn offsetowych zwojowych, na którym otrzymywał uposażenie według XII kategorii zaszerogowania, tj. 8.200,00 zł za godzinę pracy (podanie z dnia 26 lipca 1991 r., świadectwo pracy z dnia 29 października 1991 r., wniosek o przeszerogowanie, angaże - dokumentacja zawarta w aktach osobowych załączonych do akt sprawy oraz k. 17 a.s.).

W dniu 9 grudnia 1991 r. D. K. ponownie zawarł umowę o pracę na okres próbny, wynoszący 2 tygodnie z Zakładami (...) z siedzibą w W.. Na mocy powyższej umowy, od w/w daty powierzono mu obowiązki maszynisty za wynagrodzeniem ustalonym według XII grupy zaszerogowania ze stawką godzinową w wysokości 8.200,00 zł za godzinę pracy plus dodatek stażowy i premia regulaminowa. Po upływie okresu próbnego, ubezpieczony od dnia 23 grudnia 1991 r. został zatrudniony w w/w zakładzie pracy w oparciu o umowę o pracę zawartą na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy. Na mocy kolejnych aneksów uposażenie było sukcesywnie podwyższane: od dnia 1 maja 1992 r. do kwoty 10.500,00 zł za godzinę pracy, od dnia 1 sierpnia 1992 r. do kwoty 11.600,00 zł za godzinę pracy, a od dnia 1 listopada 1992 r. do kwoty 13.300,00 zł za godzinę pracy. Pozostałe warunki zatrudnienia pozostały bez zmian. Ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku maszynisty w w/w zakładzie pracy do dnia 30 września 1993 r. W związku z prośbą o rozwiązanie z nim stosunku pracy, w dniu 30 września 1993 r. pracodawca wystawił mu świadectwo pracy, w którym potwierdził, że w okresie od dnia 9 grudnia 1991 r. do dnia 30 września 1993 r. był on zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku maszynisty za wynagrodzeniem w wysokości 13.300,00 zł za godzinę pracy (umowa o pracę z 9 grudnia 1991 r., umowa o pracę z dnia 23 grudnia 1991 r., angaże, świadectwo pracy z dnia 30 września 1993 r. - dokumentacja zawarta w aktach osobowych załączonych do akt sprawy oraz k. 18 a.s.).

W dniu 12 lipca 2001 r. Zakłady (...) w W. wystawiły ubezpieczonemu świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym potwierdziły, że D. K. był zatrudniony u w/w pracodawcy w okresach od dnia 2 września 1974 r. do dnia 31 października 1991 r. oraz od dnia 9 grudnia 1991 r. do dnia 30 września 1993 r. i w tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę przy drukowaniu i uszlachetnianiu druków na stanowisku maszynisty maszyn offsetowych zwojowych, które zostało wymienione w Dziale XI pod poz. 4 pkt 5 Wykazu A, stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 26 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 1 lipca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu kultury i sztuki. Ponadto zaznaczono również, że w okresie od dnia 22 października 1979 r. do dnia 8 listopada 1981 r. ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową (świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 12 lipca 2001 r. k. 20 a.s.).

W dniu 1 października 1993 r. D. K. zawarł umowę o pracę na czas nieokreślony z Przedsiębiorstwem (...) w W.. Od w/w daty powierzono mu stanowisko pracy maszynisty offsetu zwojowego za wynagrodzeniem w wysokości 75.000,00 zł za godzinę pracy. Od 1 lipca 1994 r. ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku pierwszego maszynisty za wynagrodzeniem w wysokości 4.000,00 zł za każde 1000 sztuk dobrych składek w nakładzie plus premia uznaniowa do 35%. Od dnia 1 września 1996 r. ubezpieczonemu powierzono stanowisko maszynisty maszyn rolowych oraz ustalono mu wynagrodzenie w wysokości 7,50 zł za godzinę pracy plus premia uznaniowa. Na tym stanowisku pracy ubezpieczony był zatrudniony do dnia 30 listopada 2002 r. W tej dacie w/w zakład pracy wystawił mu świadectwo pracy, w którym potwierdził, że w okresie od dnia 1 października 1993 r. do 30 listopada 2002 r. ubezpieczony był zatrudniony u w/w pracodawcy na stanowiskach: maszynisty offsetowego zwojowego oraz maszynisty rolowego i maszynisty maszyn drukujących w wymiarze pełnego etatu, a stosunek pracy ustął z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Powyższe świadectwo pracy nie zostało opatrzone adnotacją o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (umowa o pracę z dnia 1 października 1993 r., angaże z dnia 1 lipca 1994 r. i z dnia 1 września 1996 r. - dokumentacja zawarta w aktach osobowych załączonych do akt sprawy, świadectwo pracy z dnia 30 listopada 2002 r. k. 15 a.s.).

W okresie od dnia 1 maja 2003 r. do dnia 30 listopada 2004 r. ubezpieczony pracował w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w wymiarze pełnego etatu na stanowisku drukarza offsetowego. Stosunek pracy został rozwiązany na podstawie art. 30 §

1 pkt 2 k.p. Następnie w okresie od 6 grudnia 2004 r. do 23 marca 2006 r. ubezpieczony pozostawał zarejestrowany w Urzędzie Pracy, jako osoba bezrobotna z prawem do zasiłku w wysokości 120%, który pobierał w okresie od 14 grudnia 2004 r. do 13 czerwca 2005 r. Z kolei w okresie od dnia 1 sierpnia 2007 r. do dnia 7 grudnia 2018 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w W. na stanowisku printing operatora (zaświadczenie z dnia 24 marca 2006 r. k. 14, świadectwo pracy z dnia 30 listopada 2004 r. k. 21, świadectwo pracy z dnia 7 grudnia 2018 r. k. 24, zaświadczenie z dnia 8 maja 2003 r. k. 25 a.s.).

W dniu 16 sierpnia 2019 r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o emeryturę pomostową. Do powyższego wniosku załączył informację o okresach składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentacją potwierdzającą te okresy (wniosek z dnia 16 sierpnia 2019 r. k. 1-7, informacja o okresach składkowych i nieskładkowych wraz z załącznikami k. 8-13 tom II a.r.).

Rozpoznając wniosek o emeryturę pomostową, organ rentowy wydał decyzję odmowną w dniu 13 września 2019 r., znak: (...). W uzasadnieniu tej decyzji wskazał, że odmowa przyznania świadczenia na podstawie art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych nastąpiła z powodu nieudowodnienia okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszącego, co najmniej 15 lat i niewykonywania po dniu 31 grudnia 2008 r. takich prac w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 w/w ustawy. Organ rentowy dodał, że nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych następujących okresów zatrudnienia ubezpieczonego: od 2 września 1974 r. do 21 października 1978 r., od 9 listopada 1981 r. do 31 października 1991 r., od 9 grudnia 1991 r. do 30 września 1993 r. oraz od 1 października 1993 r. do 30 listopada 2002 r. z uwagi na to, iż pracodawcy nie potwierdzili, że we wskazanych powyżej okresach czasu, ubezpieczony wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Zakład wskazał również, że na dzień wydania zaskarżonej decyzji ubezpieczony nie osiągnął wieku 60 lat. Jednocześnie podał, że ubezpieczony legitymuje się ogólnym stażem pracy w łącznym wymiarze 41 lat, 11 miesięcy i 4 dni (decyzja z 13 września 2019 r. nr: (...), k. 16-16v tom II a.r.).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego, D. K. złożył odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 7 października 2019 r. k. 3-4 a.s.).

W toku postępowania, Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dopuścił dowód z opinii biegłego specjalisty ds. bhp celem ustalenia, czy praca wykonywana przez D. K. w okresach: od dnia 2 września 1974 r. do dnia 21 października 1978 r., od dnia 9 listopada 1981 r. do dnia 31 października 1991 r., od dnia 9 grudnia 1991 r. do dnia 30 września 1993 r. oraz od dnia 1 października 1993 r. do dnia 30 listopada 2002 r. stanowiła pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (postanowienie z dnia 10 listopada 2020 r. k. 76 a.s.).

W opinii z dnia 31 grudnia 2020 r. biegły sądowy z zakresu bhp A. P. stwierdził, że uznanie prac za wykonywane w szczególnych warunkach jest możliwe, gdy stanowisko lub rodzaj pracy wykonywanej przez pracownika ściśle odpowiada odpowiedniemu zapisowi zawartemu w Wykazie A, stanowiącemu załącznik do rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Dodał, że przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych inaczej definiują prace o szczególnym charakterze, niż prace w szczególnych warunkach. Artykuł 3 ust 3 ustawy wskazuje, że prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności i szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość wykonania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się, wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2. Wykaz prac w szczególnych warunkach będący załącznikiem nr 1 do ustawy, zawiera tylko 40 pozycji. Ustawodawca, konstruując przepisy ustawy o emeryturach pomostowych bardzo mocno zredukował liczbę uprawnionych, w stosunku do wykazów A i B będących załącznikami do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. Z ogólnej liczby 451 pozycji uprawniających do wcześniejszej emerytury, jakie znalazły się w rozporządzeniu

z dnia 7 lutego 1983 r. w wykazach A, B i C, w ustawie o emeryturach pomostowych znalazło się tylko 40 prac umieszczonych w załączniku nr 1. Ale nawet te 40 prac objęto bardzo rygorystycznymi kryteriami związanymi z ryzykiem. Biegły wskazał, że odwołujący nie wykonywał przed dniem 1 stycznia 1999 r. prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Biegły podkreślił, że w okresie od 31 grudnia 1981 r. do września 1993 r. odwołujący był zatrudniony w Zakładach (...) na stanowisku maszynisty maszyn offsetowych zwojowych, nazywanych maszynami offsetowymi rolowymi. Maszyna zwojowa jest tak skonstruowana, że papier do niej podawany jest z wielkiego zwoju. W okresie od 1 października 1993 r. do 30 listopada 2002 r. odwołujący był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) jako maszynista maszyny offsetowej rolowej typu „H. H. (...)”, do dnia 31 października 2001 r., pełniąc dodatkowo obowiązki brygadzysty. Praca przy obsłudze tej bardzo nowoczesnej maszyny nie była z kolei związana ze szkodliwością. Biegły sądowy zaznaczył, że z zaświadczeń profilaktycznych badań lekarskich nie wynika, aby odwołujący w trakcie jego zatrudnienia w (...) był narażony na działanie jakichkolwiek czynników szkodliwych dla zdrowia. Aby stwierdzić, że wykonywało się pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, należałoby z kolei posłużyć się konkretnymi wynikami pomiarów danego czynnika środowiska pracy, aby móc udowodnić, czy nastąpiło przekroczenie dopuszczalnej normy. Aby stwierdzić, czy praca jest wykonywana w warunkach szkodliwych dla zdrowia, niezbędne jest natomiast wykonanie dokładnych pomiarów czynnika i porównanie wyników z dopuszczalnymi normami. Wyniki pomiarów czynników nie mają jednak znaczenia dla ustalenia, czy odwołujący wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Ustalenie, czy odwołujący pracował w warunkach szkodliwych dla zdrowia, nie bowiem jest przedmiotem niniejszego postępowania, gdyż ubezpieczony ubiega się o prawo do emerytury pomostowej. W konkluzji opinii biegły stwierdził, że w okresach od dnia 2 września 1974 r. do dnia 21 października 1978 r., od dnia 9 listopada 1981 r. do dnia 31 października 1991 r., od dnia 9 grudnia 1991 r. do dnia 30 września 1993 r. oraz od dnia 1 października 1993 r. do dnia 30 listopada 2002 r., D. K. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (opinia biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy A. P. z dnia 31 grudnia 2020 r. k. 87-107 a.s.).

Do powyższej opinii zastrzeżenia złożył odwołujący, podtrzymując stanowisko, że spełnia on wszystkie ustawowe przesłanki do przyznania na jego rzecz prawa do emerytury pomostowej (pismo procesowe z dnia 19 lutego 2021 r. k. 124-125 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie niekwestionowanych przez strony dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych i osobowych ubezpieczonego D. K.. Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie, Sąd oparł się również na opinii biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy A. P.. Odnosząc się do kwestionowanych okresów zatrudnienia odwołującego, Sąd wziął pod uwagę fakt, że opinia ta uwzględnia i odnosi się do rzeczywistego charakteru pracy odwołującego w spornym okresie czasu i wykonywanych przez niego obowiązków, co biegły szczegółowo omówił. Opinia ta jest jasna, pełna i odpowiada na wszystkie tezy zawarte w postanowieniu dowodowym. Sąd uznał przedstawione przez biegłego argumenty i wnioski za spójne, jednoznaczne i odnoszące się w sposób wnikliwy do spornych kwestii niniejszego postępowania. Ponadto opinia jest zgodna z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, a w tym w szczególności z dokumentacją zgromadzoną w aktach osobowych odwołującego. Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu Okręgowego okoliczność, że odwołujący w spornych okresach czasu nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prac, które spełniają przesłanki do uznania ich za prace wykonywane w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS – spowodowała, że okresy te nie mogą być zaliczone do okresu pracy w warunkach szczególnych, uprawniającego do uzyskania prawa do emerytury pomostowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie D. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 13 września 2019 r., znak: (...) jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Rozpoznanie sprawy w analizowanym przypadku nastąpiło na posiedzeniu niejawnym. Taką możliwość daje art. 148¹ § 1 k.p.c. (Dz.U. z 2021 r. poz. 11), który przewiduje, że sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, Sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przedmiotowej sprawie okoliczności faktyczne nie były sporne, a zatem nie zachodziła potrzeba przeprowadzania dowodów. Spór dotyczył jedynie prawa. Ponadto strony nie wniosły o przeprowadzenie rozprawy. W tych okolicznościach Sąd na podstawie powołanego przepisu ocenił, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy i wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1924) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Do okresu pracy w warunkach szczególnych wlicza się okresy pracy kwalifikowanej osiągnięte zarówno przed dniem 1 stycznia 2009 r., jak i po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych czyli po 1 stycznia 2009 r. Do okresu uprawniającego do emerytury pomostowej osiągniętego przed dniem 1 stycznia 2009 r. wlicza się okresy pracy w szczególnych warunkach oraz w szczególnym charakterze, o których mowa w art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jak również okresy takiej pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Za okresy pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze osiągnięte po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych uznaje się wyłącznie te okresy, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy. Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia lub o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Rodzaje prac w szczególnych warunkach zostały określone w wykazach A i B prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wykazach stanowiskowych wydanych na podstawie § 1 ust. 2 i 3 tego rozporządzenia.

Stosownie do treści przepisu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub

procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku pracy. Wykaz prac w szczególnych warunkach został określony w załączniku nr 1 do ustawy. Zgodnie z ustawą, czynniki ryzyka, o których była mowa powyżej, są związane m.in. z pracami pod ziemią, pracami na wodzie, pracami pod wodą, pracami w powietrzu, pracami w warunkach gorącego czy zimnego mikroklimatu. Natomiast prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności i szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się (art. 3 ust. 3). Wykaz tych prac został określony w załączniku nr 2 do ustawy.

Ubezpieczony w dniu 16 sierpnia 2019 r. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury pomostowej, co skutkowało tym, że organ rentowy rozpoznał żądanie pod kątem w/w przesłanek zawartych w ustawie o emeryturach pomostowych. Osoba ubezpieczona musi bowiem spełnić inne warunki celem uzyskania emerytury pomostowej, a inne w przypadku gdy ubiega się o emeryturę w warunkach szczególnych. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych treść decyzji wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia Sądu. W niniejszej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., rozpatrując wniosek D. K., odmówił mu zaskarżoną decyzją prawa do emerytury pomostowej. Zdaniem Sądu, decyzja z dnia 13 września 2019 r. jest prawidłowa, gdyż ubezpieczony nie spełnia wszystkich przesłanek z art. 4 powołanej ustawy o emeryturach pomostowych. Bezspornie ubezpieczony jest osobą urodzoną po 31 grudnia 1948 r., a także legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym co najmniej 25 lat, gdyż wykazał staż ubezpieczeniowy w wymiarze 41 lat, 11 miesięcy i 4 dni. Rozważając kwestię wykazania, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze należy wskazać, że praca na stanowisku maszynisty offsetowego odpowiada rodzajowo pracom w szczególnych warunkach wymienionym w Wykazie A Dziale XI pod poz. 4 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jako drukowanie i uszlachetnianie druków. Nie został jednak spełniony warunek wymieniony w pkt 6 powołanego wyżej przepisu art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, albowiem ubezpieczony po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 w/w ustawy, co potwierdził również biegły sądowy w opinii z dnia 31 grudnia 2020 r.

Załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych zawiera wykaz prac w szczególnych warunkach, zaś załącznik nr 2 - wykaz prac o szczególnym charakterze. Wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu w postępowaniu sądowym, co oznacza, że cech pracy „o szczególnym charakterze” lub „w szczególnych warunkach” nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem. Załączniki nr 1 i 2, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, nie kwalifikują pracy operatora, maszynisty typograficznego i offsetowego polegającej na drukowaniu i uszlachetnianiu druku jako pracy w warunkach szczególnych, czy też o szczególnym charakterze, jak to czynił załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w wykazie A dziale XI, poz. 4. Dodatkowo należy wskazać, że możliwość uzyskania emerytury pomostowej przez osoby niespełniające warunku z art. 4 pkt 6 przewiduje art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, według którego prawo to przysługuje osobie, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, ale w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Powyższe oznacza, że art. 49 w miejsce warunku z art. 4 pkt 6 wprowadza wymóg, aby ubezpieczony spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, które odwołują się do wykazów prac ujętych w załącznikach nr 1 i 2 do w/w ustawy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 13 marca 2014 r., III AUa 1531/13). W realiach niniejszej sprawy ubezpieczony nie spełnia warunku z art. 49, albowiem praca wykonywana przez niego według stanu na dzień 1 stycznia 2009 r. nie została wymieniona w wykazie stanowiącym załącznik do ustawy o emeryturach pomostowych. Określenie

„okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3”, zawarte w art. 49 pkt 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, oznacza okres pracy wskazany w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, bez wliczania do niego okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2012 r. I UK 164/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 9 stycznia 2013 r., III AUa 1050/12). Osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować, jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11 i z dnia 4 września 2012 r., I UP 164/12 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 13 marca 2014 r., III AUa 1531/13). Niewątpliwie ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach przed 1 stycznia 1999 r. - co potwierdzają dokumenty znajdujące się w aktach rentowych zawierające szczegółowe informacje o charakterze i stanowiskach pracy ubezpieczonego - jednak jest to praca w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a nie praca w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 w/w ustawy o emeryturach pomostowych. Ponadto na dzień złożenia wniosku o emeryturę pomostową, ubezpieczony nie osiągnął wieku, wynoszącego 60 lat dla mężczyzn, a zatem nie spełnił również wymogu określonego w art. 4 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Całokształt okoliczności sprawy wykazał zatem, że ubezpieczony nie spełnia wszystkich przesłanek do przyznania prawa do emerytury pomostowej, a zaskarżona decyzja z dnia 13 września 2019 r. jest prawidłowa. Wobec powyższego D. K., mimo że posiada świadectwo pracy w warunkach szczególnych, na które się powoływał w odwołaniu, prawa do emerytury pomostowej uzyskać nie może. Nie spełnia wszystkich warunków z art. 4 i art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych.

W związku z powyższym, Sąd oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

SSO Renata Gąsior